

Warszawa, dnia 2 marca 2010

KANCELARIA SENATU
BIURO ANALIZ I DOKUMENTACJI

**Informacja o procedurze zmian nazw ulic
oraz podmiotach ponoszących koszty przeprowadzanych zmian**

1. Do jednych z podstawowych zadań własnych gminy, wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) należą sprawy ładu przestrzennego oraz gminnych dróg, ulic, mostów. Art. 18 ust. 2 pkt 13 tej ustawy przesądził, że podejmowanie uchwał w sprawach nazw ulic i placów będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych w rozumieniu ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2086, ze zm.) należy do wyłącznej właściwości gminy. Są to zadania publiczne, które gmina wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

Jak stwierdził NSA w Warszawie w wyroku z 19 lipca 2005 r. (OSK 1794/04, Lex 190614), kompetencja rady gminy w tym zakresie obejmuje także nadawanie nazw niektórym ulicom niepublicznym, wewnętrznym, w rozumieniu ustawy o drogach publicznych. Uprawnienia te nie dotyczą dróg wewnętrznych, które nie mają cechy ogólnej dostępności, jak np. dojazdy do gruntów rolnych czy drogi dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców. Zgodnie z art. 8 ust. 1a ustawy o drogach publicznych podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie nadania nazwy drodze wewnętrznej wymaga wystąpienia z wnioskiem przez właścicieli terenów, na których droga ta jest zlokalizowana bądź uzyskania ich pisemnej zgody.

Gmina nie może uchylić się od nadania nazwy drodze – nadawanie nazw ulicom miejskim jest obowiązkiem, a nie jest przywilejem gmin (wyrok NSA w Warszawie z 20 lipca 2005 r., OSK 1806/04, Lex 186577).

Uchwała rady gminy w sprawie nadania nazwy ulicy jest aktem prawa miejscowego i należy do przepisów gminnych (wyrok NSA w Warszawie z 28 maja 1999 r., II SA 656/99, Lex 46298).

Podjęcie uchwały w sprawie zmiany nazwy ulicy zwyczajowo poprzedzone jest pewną formą konsultacji ze społecznością lokalną, której podejmowana decyzja będzie dotyczyła, jednak wyniki przeprowadzonej konsultacji nie wiążą rady gminy.

Procedura nadawania lub zmiany nazwy ulicy przygotowywana powinna być poprzez odpowiednią komisję problemową rady gminy, która następnie referuje swoje stanowisko na forum rady.

2. Problem ponoszenia kosztów zmiany dokumentów przez obywateli w sytuacji zmiany nazwy ulic jest skomplikowany.

Zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 30 listopada 2000 r. w sprawie opłaty za wydanie dowodu osobistego (Dz.U. z 2000 r. Nr 105, poz. 1110 ze zm.) w związku z art. 36a ust. 3 ustawy z 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 ze zm.) nie pobiera się opłaty za wydanie dowodu osobistego od osób zobowiązanych do wymiany dowodu osobistego z powodu zmiany kodu pocztowego, administracyjnej zmiany nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu lub numeru lokalu. Dotyczy to samej opłaty, natomiast obywatele ponoszą koszty dostarczenia aktualnych fotografii oraz narażeni są na niedogodności związane z osobistym składaniem w urzędzie wniosku o zmianę dowodu oraz osobistego odbioru dowodu.

Zmiana nazwy ulicy nie wpływa na konieczność wymiany paszportów, gdyż zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz.U. z 2006 r. Nr 143, poz. 1027 ze zm.) paszport nie zawiera adresu właściciela.

Wymianę praw jazdy i dowodów rejestracyjnych w przypadku zmiany nazwy ulicy reguluje ustawa z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.), a konkretnie obowiązujący od 3 stycznia 2008 r. art. 79b (w odniesieniu do dowodów rejestracyjnych pojazdów) oraz art. 98a (w odniesieniu do praw jazdy). Zgodnie z wymienionymi przepisami w sytuacji, gdy zmiana stanu faktycznego w zakresie adresu kierowcy wymagająca wydania nowego dowodu rejestracyjnego pojazdu oraz prawa jazdy spowodowana została zmianami administracyjnymi, rada powiatu może, w drodze uchwały, zmniejszyć opłatę lub zwolnić od jej uiszczenia osoby obowiązane do ubiegania się o wydanie tego dokumentu. Zwolnienie od opłaty bądź też jej pomniejszenie będzie więc wyłącznie kompetencją rady powiatu.

Właściciele nieruchomości zabudowanych oraz nieruchomości przeznaczonych pod zabudowę zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w każdej sytuacji poniosą koszty wykonania nowych tabliczek z numerem porządkowym nieruchomości, które są obowiązani umieścić na nieruchomości w widocznym miejscu, zgodnie z art. 47b ustawy z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2005 r. Nr 240, poz. 2027 ze zm.).

Poniosą oni również koszty zmian pieczętek firmowych bądź osobistych, wizytówek, zmian w KRS-ie, zmian banerów reklamowych i publikowanych reklam.

Gmina w żadnym przypadku nie może zrekompensować tych kosztów, więc procedura zmiany ulicy zawsze obciąża finansowo członków danej społeczności lokalnej.

3. Nie występuje zasadnicza różnica w wysokości obciążeń finansowych obywateli w sytuacji zmiany nazwy ulicy wskutek ich własnej, a nie władz samorządowych, inicjatywy. W każdej sytuacji zgodnie z cytowanym rozporządzeniem Rady Ministrów z 30 listopada 2000 r. w sprawie opłaty za wydanie dowodu osobistego zostają oni z tych opłat zwolnieni.

Różnica w ponoszeniu przez obywateli kosztów w tej sytuacji może wystąpić wyłącznie w wysokości ewentualnych ulg w opłatach za zmianę dowodu rejestracyjnego pojazdu i prawa jazdy, udzielanych przez radę powiatu. Pozostałe obciążenia nie ulegają zmianie.

4. Przeprowadzane zmiany w nazewnictwie ulic pokrywane są w całości ze środków budżetu gminy.

Gmina zobowiązana jest, zgodnie z art. 47a ustawy z 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, do umieszczania i utrzymywania w należytym stanie tabliczek z nazwami ulic i placów w miastach oraz innych miejscowościach na obszarze gminy oraz do prowadzenia i aktualizowania ewidencji numeracji porządkowej nieruchomości. Gmina poniesie więc koszty wykonania i umieszczenia nowych tabliczek informacyjnych oraz wprowadzenia niezbędnych zmian w dokumentacji gminnej.

Wydawanie bez opłat dowodów osobistych wpłynie na zmniejszenie wpływów własnych gminy.

Ewentualne ulgi w opłatach za prawa jazdy i dowody rejestracyjne pojazdów wpłyną na zmniejszenie wpływów do budżetu powiatu.

Opracował Andrzej Krasnowolski